

מאירות ויקרא

- 1 (א) ויקרא אל משה וידבר יהוה אליו מאהל מועד לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל
- 2 ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן ליהוה מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו
- 3 את קרבנכם: (ג) אם עלה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד
- 4 יקריב אתו לרצונו לפני יהוה: (ד) וסמך ידו על ראש העלה ונרצה לו לכפר עליו:

זהר פרשת ויקרא

- 5 (דף ב' ע"א) רבי אלעזר פתח, (ישעיה ז) שאל לך אות מעם יי' אלהיך העמק שאלה או הגבה
- 6 למעלה. אסתכלנא בדרין קדמאין ודרין בתראין, מה בין דרין קדמאין לדרין בתראין. דרין
- 7 קדמאין הוו ידעין ומסתכלין בחכמתא עלאה, וידעין לצרפא אתון דאתיהיבו ליה למשה
- 8 בסיני, ואפילו חייבין דבהון בישראל, הוו ידעין גו אתון חכמתא עלאה. וידעין גו אתון עלאין,
- 9 וגו אתון תתאין, חכמתא לאנהגא עובדין בהאי עלמא.

- 10 **רבי אלעזר פתח, (ישעיה ז) שאל לך אות מעם ה' אלהיך העמק שאלה או הגבה**
- 11 **למעלה. הסתכלתי בדורות ראשונים ודורות אחרונים, מה בין דורות ראשונים**
- 12 **לדורות אחרונים? הדורות הראשונים היו יודעים ומתבוננים בחכמה העליונה**
- 13 **ויודעים לצרף האותיות שנתנו למשה בסיני, ואפלו הרשעים שב ישראל היו**
- 14 **יודעים בתוך האותיות את החכמה העליונה, ויודעים בתוך האותיות העליונות**
- 15 **ותוך האותיות התחתונות חכמה להנהיג את המעשים בעולם הזה.**

- 16 בגין דכל את ואת דאתמסר ליה למשה, הוו מתעטרין וסלקין על רישיהו דחיוון עלאין קדישין.
- 17 וכלהו חיוון הוו מתעטרי בהו, ופרחין גו אוירא, דנחתא מגו אוירא עלאה, דקיק דלא ידע.

- 18 **משום שכל את ואת שנמסרה למשה, היו מתעטרות ועולות על ראשי החיות**
- 19 **הקדושות העליונות, וכל החיות היו מתעטרות בהן, ופורחות לתוך האויר שיורך**
- 20 **מתוך האויר העליון, דקיק ולא ידע.**

- 21 וסלקין ונחתין אתון ברבין ואתון דקיקין. אתון ברבין נחתין מגו היכלא עלאה טמירא
- 22 דכלא, ואתון דקיקין הוו נחתין מגו היכלא אחרא תתאה, ואלין ואלין אתמסרו ליה למשה
- 23 בסיני.

- 24 **ועולות ויורדות אותיות גדולות ואותיות דקות. האותיות הגדולות יורדות מתוך**
- 25 **ההיכל העליון הטמיר של הכל, והאותיות הדקות היו יורדות מתוך היכל אחר**
- 26 **תחתון, ואלה ואלה נמסרו למשה בסיני.**

- 1 וחבורא דאתון דאינון מתחבראן בטמירו בכל את ואת, כגון א, את יחידא, מתחבראן עמה
2 בטמירו תרין אחרנין לפ. וכן כלהו אתמסרו ליה למשה בסיני, וכלהו טמירין גו חבריא, זכאין
3 אינון.
- 4 **וחבור האותיות שמתחברות בסתר בכל אות ואות, כמו א', אות יחידה,**
5 **מתחברות עמה בסתר שתי אחרות לפ. וכן כלן נמסרו למשה בסיני, וכלן**
6 **נסתרות בתוך החברים. אשריהם.**
- 7 שאל לך אות, אות ממש. דכלהו הוו נטלין ברזא דאתון. וכן ברחב מה כתיב, (יהושע ב)
8 ונתתם לי אות אמת, דא את ו', דדא אקרי אות אמת. ואי תימא שאר אתון לאו אינון אמת.
9 אין, אלא אות דא אות אמת אקרי.
- 10 **שאל לך אות - אות ממש. שכלם היו נוסעים בסוד האותיות. וכן ברחב מה כתוב,**
11 **(יהושע ב) ונתתם לי אות אמת, זו אות ו', שזו נקראת אות אמת. ואם תאמר**
12 **ששאר האותיות אינן אמת - כן, אלא האות הזו נקראת אות אמת.**
- 13 העמק שאלה, דא אות ה' בתראה דבשמא קדישא. או הגבה למעלה, דא את יו"ד רישא
14 דבשמא קדישא. ודא איהו רזא דכתיב, שאל לך אות מעם יי' אלהיך, אות משמא קדישא,
15 משמע דכתיב מעם יי', דדא איהו שמא דקודשא ברין הוא, את חד דביה, ומשכנא קאים על
16 דא.
- 17 **העמק שאלה - זו אות ה' אחרונה שבשם הקדוש. או הגבה למעלה - זו אות יו"ד**
18 **הראש שבשם הקדוש. וזהו סוד הכתוב, שאל נא אות מעם ה' אלהיך, אות מן**
19 **השם הקדוש, משמע שכתוב מעם ה', שזהו שמו של הקדוש - ברוך-הוא, אות**
20 **אחת שבו, והמשכן עומד על זה.**
- 21 לגו לגו, באתר דאקרי קדש, נציץ חד את בטמירו ובגניזו, ואיהי את ו'. והאי את ו' נציץ בנציצו
22 על כלהו אתון. וקלא נפיק מביניהו דאלין אתון, כדין בטש נציצו דאת ו', לנציצו דאת י', ונפק
23 ההוא נציצו מגו אתר (ס"א דאקרי קדש) דקדש ובטש לגו נציצו דאת י'.
- 24 **לפני ולפנים, במקום שנקרא קדש, נוצצת אות אחת בסתר ובגניזה, והיא האות**
25 **ו'. והאות ו' הזו נוצצת בהתנוצצות על כל האותיות, וקול יוצא מביניהן של**
26 **האותיות הללו, ואז מכה ההתנוצצות של האות ו' להתנוצצות של האות י',**
27 **ויוצאת אותה התנוצצות מתוך מקום (שנקרא קדש) הקדש, ומכה לתוך**
28 **ההתנוצצות של האות י'.**
- 29 וכדין נציצו דאת י', בטש לגו נציצו דאת ק' (וקלא הוא נפיק) ונפקא נציצו דאת ק', ובטש לגו
30 נציצו דאת ר', ונפקי נציצין כלהו, ומתחברין לגו נציצו דאת א', דקיימא. וקלא הוא נפיק, ובטש

1 בכל אינון נציצין דאתון כחדא, נציצו דאת ו' ב', נציצו די' בקל, נציצו דק' בר, נציצו דר' באל.
 2 ומתחברן גליפין דנציצין, ונפקי לבתר. ובתר דמתחברין בניצוציהון, נפיק קלא מביניהון,
 3 ומתחברן ברזא דא ויקרא אל משה. ומשה הוה מסתכל כל אינון יומין דלא עאל.
 4 **ואז התנוצצות האות י' מכה לפנים התנוצצות האות ק', ויוצאת התנוצצות האות**
 5 **ק' ומכה לתוך התנוצצות האות ר', ויוצאים כל הניצוצות ומתחברים לתוך**
 6 **התנוצצות האות א' שעומדת. והקול היה יוצא ומכה בכל אותם הניצוצות של**
 7 **האותיות כאחד, התנוצצות האות ו' ביו"ד, התנוצצות של יו"ד בקל, התנוצצות**
 8 **של ק' בר, והתנוצצות של ר' באל. ומתחברים חקוקי הניצוצות ויוצאים אחר**
 9 **כך. ואחר שמתחברים בניצוצותיהם, יוצא קול מביניהם, ומתחברים בסוד זה**
 10 **ויקרא אל משה. ומשה היה מסתכל כל אותם הימים שלא נכנס.**
 11 לבתר אתהדרו אתון, והוו מתגלגלין בקולפוי, בצרופין דאתון דאתמסרו לאדם בגנתא
 12 דעדן. את א לאעלא בגו טמירא, לאתר דאקרי קדש, ונפק ו', ויהיב דוכתא לאת א', ואתחבר
 13 א' לגו ו', דבתריה קר, וי' עאל בין ק' ור' ואשתכח קיר. ואתגליפו ואתנציצו כמלקדמין, וקלא
 14 נפק מביניהו, ומתחברן נציצין דאתון, ונפיק לבר ואתגליין לגבי כל אינון משריין, דהוו נטלין
 15 אינון אתון. וכד מתחברן נציצין דאתון, קלא בטש ביניהו, אתחזון בגלופייהו לכל אינון רתיכין
 16 אוקיר. וקלא אהדר מביניהו וקרי בין אינון רתיכין (ישעיה יג) אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם
 17 אופיר.
 18 **אחר כך חזרו האותיות והיו מתגלגלות במקלו, בצרופי האותיות שנמסרו לאדם**
 19 **בגן עדן. האות א' להכנס לתוך הסתר, למקום שנקרא קדש, ויוצאת ו', ונותנת**
 20 **מקום לאות א', ומתחברת א' לתוך ו' שאחריה קר, וי' נכנסת בין ק' ור', ונמצא**
 21 **קיר. ונחקקות ומתנוצצות כמו מקדם, וקול יוצא מביניהן, ומתחברים הניצוצות**
 22 **של האותיות, ויוצאות החוצה ומתגלות לכל אותם המחנות, שהיו נוסעים עם**
 23 **האותיות הללו. וכשמתחברים הניצוצות של האותיות, מכה קול ביניהם, הם**
 24 **נראים בחקיקותיהם לכל אותן המרכבות אוקיר. וקול חוזר מביניהם וקורא בין**
 25 **אותן המרכבות: (ישעיה יג) אוקיר אנוש מפז ואדם מכתם אופיר.**
 26 זכאה חולקיה דמשה דחמי כל דא, אבל צרופא דא לא אתחמי לעינוי דמשה, אלא צרופא
 27 קדמא דאיהו ויקרא, דא הוה חמי משה, הדא הוא דכתיב ויקרא אל משה. וצרופא דא אחרא
 28 לא גליין ליה. בגין דשבחא דבר נש לא מודעין לקמיה. וסימניה, (במדבר יב) צאו שלשתכם,
 29 וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל פה אדבר בו, וכתוב לא כן עבדי משה, בגין דלא
 30 מודעין שבחיה דבר נש לקמיה.
 31 **אשרי חלקו של משה שראה את כל זה, אבל הצרוף הזה לא נראה לעיני משה,**
 32 **אלא הצרוף הראשון שהוא ויקרא, את זה היה רואה משה. זהו שכתוב ויקרא אל**
 33 **משה. וצרוף זה אחר לא מגלים לו, משום ששבחו של אדם לא מודיעים לפניו,**
 34 **וסימנך - (במדבר יב) צאו שלשתכם, וכתוב ויקרא אהרן ומרים, וכתוב פה אל**

1 פה אֲדַבֵּר בּוֹ, וְכָתוּב לֹא כִּן עֲבָדֵי מֹשֶׁה, מִשּׁוּם שֶׁלֹּא מוֹדִיעִים שֶׁבָּחוּ שֶׁל אָדָם
2 לְפָנָיו.

3 סִלְקִין אֲתוּן, וְאַתְהֶדְרוּ בְּכָל אֵינּוֹן מִשְׁרַיִן כְּגוֹנוֹנָא דָּא, בְּצִרְפָּא דָּא אֹקִיר. וְקֵלָא נִפְק וְאֶכְרִיז
4 וְאָמַר, אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּז וְגוֹ. לְבַתֵּר אֲתַמְשְׁכוּ אֲתוּן, וְהוּוּ נְצִיצִין עַל רִישֵׁיהוּ דְכָל אֵינּוֹן רְתִיכִין,
5 וְאַשְׁתְּכּוּ עַד דְּאַתְתְּקִנוּ לְדוֹכְתֵייהוּ.

6 עָלוּ הָאוֹתוּיּוֹת, וְחָזְרוּ בְּכָל אוֹתָם הַמְּחַנּוֹת כְּמוֹ זֶה, בְּצִרוּף הַזֶּה: אֹקִיר. וְקוֹל יֵצֵא
7 וְהֶכְרִיז וְאָמַר: אֹקִיר אָנוּשׁ מִפְּז וְגוֹ. אַחַר כֵּן נִמְשְׁכוּ הָאוֹתוּיּוֹת וְהֵיוּ נוֹצְצוֹת עַל
8 רֵאשֵׁי כָּל אוֹתָן הַמְּרַכְבוֹת, וְשָׁכְכוּ עַד שֶׁהִתְתְּקִנוּ לְמִקוּמוֹתֵיהֶן.

[זהר רע"מ פרשת בא מ' ע"ב]

פקודא בתר דא לספר בשבחה דיציאת מצרים, דאיהו חיובא על בר נש לאשתעי בהאי שבחא לעלמין. הכי אוקימנא, כל בר נש דאשתעי ביציאת מצרים ובההוא ספור חדי בחדוה, זמיינאיהו למחדי בשכינתא לעלמא דאתי דהוא חדו מכלא, דהאי איהו בר נש דחדי במריה, וקודשא בריך הוא חדי בההוא ספור. בה שעתא כניש קודשא בריך הוא לכל פמליא דילה, ואמר לון זילו ושמעו ספורא דשבחא דילי דקא משתעו בני וחדאן בפרקני. כדין כלהו מתכנשין ואתין, ומתחברין בהדיהו דישראל, ושמעו ספורא דשבחא דקא חדאן בחדוה דפרקנא דמריהון, כדין אתיין ואודן לה לקדשא בריך הוא על כל אנון נסין וגבורן, ואודאן לה על עמא קדישא דאית לה בארעא דחדאן בחדוה דפרקנא דמאריהון, כדין אתוסף לה חילא וגבורתא לעלא, וישאל בההוא ספורא יהבי חילא למאריהון [כמלכא דאתוסף לה חילא וגבורתא כד משבחין גבורתא ואודאן לה, וכלהו דחלין מקמה ואסתלק יקרה על כלהו. ובגין כך אית לשבחא ולאשתעי בספור דא כמה דאתמר].

תרגום לשון הקודש:

המצוה שלאחר זו היא לספר בשבח יציאת מצרים, שהיא חובה על האדם לעולם לספר בשבחים האלו. וכך העמדנו, כל אדם המספר ביציאת מצרים ושמח בספור ההוא בשמחה, עתיד הוא לשמח עם השכינה לעולם הבא, שהיא שמחה מכל צד, שזהו אדם השמח באדונו. והקודש ברוך הוא שמח בספור שלו, ואומר להם: לכו ושמעו הספור של השבח שלי שמספרים בני ושמחים בגאלתי. אז מתקבצים כלם ובאים ומתחברים עם ישראל, ושומעים ספור השבח ששמחים בשמחת הגאלה מאדונם. אז באים ומודים להקדוש ברוך הוא על כל אלו הנסים והגבורות, ומודים לו על העם הקדוש שיש לו בארץ ששמחים בשמחת הגאלה של אדונים אז נתוסף לו עז וגבורה למעלה, וישאל בספור ההוא נתנים עז לאדונם, כמלך שנתוסף לו כח וגבורה בעת שמשבחים גבורתו ומודים לו, והכל יראים מפניו, ועולה כבודו על כולם ומשום זה יש לשבח ולספור בספור הזה כמו שלמדנו.

עולת ראיה על סימני ליל הסדר / מגיד

1 אחר הפעולה המרשמת את תוכן ההתחלקות של שני ערכי האכילות, שהם באמת
2 מכוונים לעומת שני ערכי החיים, חיי ההכנה, שבהם האכילה היא הכרחית מצד
3 התכונה של הצדק והטוב, אבל לא תבא אל ערך צורך העונג והכרתו בתור מצוי הגון
4 ומתאים להמוסר הטוב, דרך ד', והחיים התכליתיים, שהם עולים במעלת הקדושה
5 עד שהחיים וכל ההרחבה שיש בהם ושאפשר להיות בהם כולו הוא קודש קדשים,
6 צריך להכיר איך שיעבוד מצרים ויציאת מצרים הם הנושאים של שני מיני החיים, חיי
7 ההכנה וחיי התכלית. אמנם צריך להכיר כי כל המגרעות הנמצאים בחיי ההכנה המה
8 באים כדי להקנות אותנו קנינים כאלה, שישלימו אותנו בהגיע זמן חיי התכלית.
9 ואלמלא הכחות שהם נראים לנו שפלים ויוצאים מתעודת הטוב והאושר, שהקנינו
10 אותם לנו בזמן ההכנה, דוקא ע"י מה שאז היינו ראויים לדברים קטנים, לא היה
11 אפשר שנבא למעלה רוממה באמת בהגיע זמן התכלית, שצריך שיהיו אז החיים
12 מלאים מכל טוב, מכל ידיעה וכל רשימה הראויה למלא את החיים אורה בהצטרפותה
13 אל הכלל הגדול, ההולך ואור, ומכניס את הכל לתכליתו הרם והנשאה. **ע"כ פה הוא**
14 **מגיד, "מתחיל בגנות ומסיים בשבח", להורות שהגנות היא צורך השבת.** מתחיל
15 בגנות של "עבדים היינו". אמנם העבדות ודאי גרמה כמה דברים רעים, כמה תכונות
16 נשחתות, ואצ"ל רעות וצרות בהוה שלה לאותם הסובלים אותה אז, אבל גם תכונת
17 ההכנעה, וההשתעבדות למי שראוי להשתעבד, להיות עבדי ד' באמת, להיות יכולים
18 לבטל הרצון העצמי והנטיה העצמית בשביל קבלת עול מלכות שמים, שישראל
19 מצטיינים בה, ושהביאו בזה ועתידים להביא טובה רבה להם ולעולם, גם זה ההכשר
20 נקנה ע"י קנין העבדות והרגל השיעבוד, שאחרי שסיגיו יצורפו, וכח השפלות המוריד
21 את ערך האדם יוסר, ע"י התרוממות הנפש של גאון שם ד' ותפארת הוד החיים
22 המלאים כל טוב, שיברך ד' בהם את עמו באחרית הימים, כמה מעטר ומשלים את
23 כלל התכונה הכללית שבאומה יהיה אז אותו רושם העבדות, אותו התמצית המצטרף
24 לטובה שישאר אחר הזיקוק. ורק הוא ישלים את החירות הגמורה, בהיות האדם כ"כ
25 בן חורין עד שיוכל בחירותו המוחלטת ג"כ לשעבד עצמו במקום הראוי, ולהיות עבד
26 במקום שהעבדות היא החירות האמיתית. "אל תירא עבדי יעקב" (ישעיה מ"ד, ב'.
27 ירמיה מ"ו, כ"ח). כתכונת העבדות המגיעה להשלמת החירות כך היא תכונת
28 האכילה ההכרחית הבאה מהכרח החיים, המשלמת אח"כ בחוזק קישורה הטבעי את
29 הוד החיים העדינים, שבהם החיים כבר תכליתיים, שבכח החוזק ועומק ההרגשה
30 ההכרח הוא יותר מצוין מהחפץ, והחפץ שהוא רם ונאצל שיש בו אותם המעלות של
31 ההכרח, רק הוא חפץ שלם ונשגב, ושע"כ צריך הוא להיות עובר מעבר ההכרחי. כשם

1 שהגנות של העבדות גרמה לשבח מצדה, כן הגנות של "מתחילה עובדי ע"ז היו
 2 אבותינו" הוא ג"כ גורם לשבח, שמפני יתרונם הגדול של ישראל, ונטייתם לרוחניות
 3 ולשכליות, מפני תעודת קדושתם, בתור עם קדוש, העומדים להודיע שם ד' האל
 4 הקדוש בעולמות, הלא יכול היה להיות משתמט מידם לגמרי כח הדמיון, באותו הצד
 5 שהוא צריך לשכלולו של עולם ותיקונו, להכשרת ההנאות והעידונים היפים שהם
 6 באים מיסוד ההכשר הדמיוני, והנטיה בכלל לחוזק גופי, שכח השכל והתגברות
 7 הרוחניות מכניעתו. ע"כ כדי לתן שורש בגזע לבל יבולע לצד הדמיוני והחומרי
 8 לגמרי, הכין אדון כל המעשים ב"ה רטיה קודם, שמתחילה עובדי ע"ז היו אבותינו
 9 והתגברה בהם למדי התכונה החומרית והכשרון הדמיוני במדה נפרזה, מאחר שלא
 10 היה השכל הטהור שיסודו הוא דעת אלהים מעכבתו. ומזה יצא השבח, שעכשיו קרבנו
 11 המקום לעבודתו ויכולים אנחנו להעשיר את תכונתה של העבודה האלהית, את הוד
 12 החסד והצדק האלהי הטהור, בכל אותם הכשרונות שנמצאים בנו מיסוד הגזע
 13 המקורי שע"ז היו אבותינו, שנותן אימוץ לכח הגופי וכשרון הדמיון שימצא אחרי
 14 זיקוקו את מקומו המוגבל לו. זהו התכלית של הסברת המגיד, לסמן האיחוד של שני
 15 מיני האכילות, שהם מכוונים לעומת שני מיני החיים לכל צדדיהם.

וְכָל-הַמְרִבָּה²⁴ לְסֵפֶר בְּיַצִּיאת מִצְרַיִם, הָרִי זֶה מְשֻׁבָּז:

כתר מרדכי

מישפט זה, מדגיש כי ככל שאדם מאריך ומפרט יותר בסיפור יציאת מצרים – בשבחה, בנסים ובנפלאות – כך הוא זוכה לשבח והערכה מיוחדת. זוהי מצווה דינמית המיועדת להפוך את הסיפור לחוויה מוחשית, המעבירה את המסר מדור לדור כחלק מחובת 'והגדת לבנך'.

סיפור - אינו שיעור ואפילו לא דרשה, סיפור זה סיפור. הרמב"ם²⁴ והמהר"ל²⁵ כל אחד בדרך שלו מזרזים אותנו לספר בנפלאות ובנסים שאירעו לאבותינו וכו', ולא להפשיט אלא לדרוש ולהרחיב את יציאת מצרים. הסיפור בורא עולמות חדשים, גואל את החיים מהשגרתיות

לְחַתְּנוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְפָרְעָה וּלְמִצְרַיִם עַל אֹדֶת יִשְׂרָאֵל אֶת כָּל הַתְּלָאָה אֲשֶׁר מְצַאתֶם בְּדֶרֶךְ וַיִּצְלַם ה'". לכאורה הרי יתרו כבר ידע על כך, כמ"ש: 'וישמע יתרו', ואמרו חז"ל: 'מה שמועה שמע ובא? קריעת ים סוף ומלחמת עמלק', ומה חידש לו משה? אלא שמשה "סיפר" לו את הדברים עד שיתרו היה מתפעל וכאילו חי את אותם מאורעות ממש, והוא שהתורה מעידה עליו: 'וַיַּחַד יִתְרוֹ עַל כָּל הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוּ מִיַּד מִצְרַיִם', 'חידודין חידודין'. ועוד, "ויחד" - לשון שמחה מיוחדת על עם ישראל והודה לה' וברך לאל אחד יחיד ומיוחד: 'וַיֹּאמֶר יִתְרוֹ בְּרוּךְ ה' אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד מִצְרַיִם וּמִיַּד פְּרָעָה אֲשֶׁר הִצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד מִצְרַיִם'. זאת אומרת שהסיפור בהבנה יכול להביא את האדם 'להראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים', כמו יתרו.

וביתר עומק, 'סיפור' הוא מלשון ספיר שמאיר ומחיה את השומע. כמו הספיר שמאיר את האבן הדוממת, כך הסיפור באמונה מאיר

שלהם. **יתרון הסיפור הוא כיתרון הגילוי הנבואי על התיאור של המציאות השטחית.**

כמו כן יש בסיפור פתיחת לב לזולת ורצון לשתפו ובעיקר לבוא עמו בדו-שיח (על שום מה?). היכולת לדבר, לשוחח, לספר ספור, וגם להקשיב, היא חלק משמעותי של היציאה מהנרקסיזם והניכור. והכי חשוב, לספר באמת, זה לחיות ולחוות מחדש, כך שאין כאן אפילו 'בזבוז זמן' על מה שהיה. לכן, 'כל המרבה לספר ביציאת מצרים, הרי זה משובח' – הרי זה איש משובח שיודע להכין מטעמים משובחים מחומרי הגלם הנהדרים שהוא קיבל, להתענג עליהם ולענג בהם אחרים. הסיפור מכניס אותנו לתמונה כאילו היינו שם וגם אנחנו יצאנו משם. וזה מה שאמרו: '**חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים**'.

ואפשר ללמוד על מהות הספור, ממשה רבנו כשפגש את יתרו (שמות פרק יח) '**וַיְסַפֵּר מֹשֶׁה**

אספקלריה המאירה

ובוראי אין לומר שכונתו לומר שהמצווה היא בלב ולא בפה, במיוחד מה שנאמר 'והגדת לבנך', מלמד שיש מצווה לומר את הדברים בפה, אמנם יש צורך בהבנת הלב, בהשגה למעשה מדבר הרב.

❖ ————— ❖
כתר מרדכי

הנשמות של ישראל ושל כל בני העולם באחדותו ית'. דווקא ע"י הסיפור שלנו כאומה שמתקיימת לדורי דורות² יכולים אנו להעיד על הא"ל אחד יחיד ומיוחד.

וְיִסְפְּרָה¹ (איוב כח, כז), הקב"ה ראה את עומק התורה, עומק היחוד וסודות הבריאה וההנהגה של העולם, ראה – שאי אפשר לבר נש לעמוד על תוכן הסודות של המציאות, מה הקב"ה עשה? 'ויספרה' – סיפר אותה - הלביש אותה בתוך סיפורים, שעל ידם כל אדם יכול לסבול האורות.

ועוד, אפשר להבין את המהות של 'ספור' על פי הפסוק: אַז רָאָה

הנה ביציאת מצרים נקרו ישראל ונקדלו מפל העמים להיות מתעלים במדרגתם ממדרגת האנושיות התמריית ולהיות ראויים [במתן תורה] להתעמר בעטרות הקדושה [דהיינו: המוחין]. ומה שעד אותו הזמן הנה חשך התמריית מתגבר בגוף, וגורם לאור התורה והקדושה שלא יאיר, הנה אחר שסבלו ישראל הענוי והשעבוד הגדול שסבלו, נתפססה מדת הדין ונשארו המקטרג בלי טענה ונזמנו לאור באור העליון [במתן תורה].
 (מאמר החכמה).

————— **אספקלריה המאירה** —————

ג. ראה עקידת יצחק, פרשת צו: " [סג] והיו מספרים ביציאת מצרים כל אותו הלילה. יש לפרש מספרים מלשון ספיר ויהלום (שמות כח, יח), היינו שהאירו במצות סיפור יציאת מצרים שלהם, את כל אותו הלילה, היינו את כל חשכות הגלות שנקרא לילה (סנהדרין צד. וזוה"ק ח"ג רלח ע"ב), שראו את כל חשכת הגלות המר והשעבוד והאכזריות והאירו איך להתחזק מהצרות והיסורים המרים האלה, והאור היה כל כך חזק עד שבאו תלמידיהם ואמרו רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית, היינו שהרגישו שכבר נתגלה להם האור של ימות המשיח וכבר הגיע זמן הגאולה".

ד. ראה אדיר במרום עמ' יח: "זה נמשך מחמת צירוף התורה, שנאמר בה, אז ראה ויספרה כו' (איוב כח, כז). כי הכל נברא בתורה, ואורותי מצטרפים לצירופים רבים להוציא הדברים הצריכים להיוולד. וצירוף זה אשר לעינינו, הוא היה השורש לכל הדברים ההם אשר ספורים הם בה".

אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד לה / הבחירה והחרות בישראל - הבחירה במילואה לישראל היא נתונה.

- 1 הכותרת של הרב לוקחת אותנו להסתכל בתכלית הלימוד של מה שאנו עוסקים.
- 2 בישראל יש משהו שמוביל את העולם, ממש מוביל וזו הבחירה. כל העולם נברא
- 3 בתבניתו, כל הרע והטוב, כל האמת והשקר מתקיימים על מנת שתתקיים הבחירה
- 4 ויוכלו התחתונים להיות עצמאיים ונבראים באמת.
- 5 הרב קוק מסביר שהבחירה השלמה מופיעה באומה הישראלית. אבל כדי להבין את
- 6 הנקודה צריך לראות את מדרוגותיה של הבחירה במציאות כולה:
- 7 **מראשית היצירה, מתחתית מדרגותיה עד רומה, הולכים האופיים ומתבדלים זה**
- 8 **מזה בהתוכן של חופש עצמותם, שהוא חופש רצונם, מפלאות תמים דעים הוא,**
- 9 **שכל בריה הרי היא נגאלת ממאסר העבדות, כלומר מכבלי ההכרח והעדר**
- 10 **החופש הבחירי, לפי ערך השיווי הפנימי שלו, בחוג האנושי, נתרחה אותה**
- 11 **התכונה של החופש ביותר, אבל לא בכל מילואה.**
- 12 הרב מגדיר שכדי שיהיה הנברא בעל 'עצמיות' הוא חייב בחירה שמבטאת את רצונו!
- 13 לכל נברא יש רצונו שלשמו הוא מצוי בעולם. מהו המד שלפיו מקבלת כל בריה את
- 14 החירות הזו? הרב קורא לזה - שיווי פנימי. הנקודה אינה ליצור שוויון ואיזון, אלא שיש
- 15 שווי - ערך פנימי.
- 16 אם נקח לעצמנו משל, אצל הבהמות והחיות, העומק שבו החיים מתבצעים הוא
- 17 כמעט אפסי, הרדידות שבין הגירוי והתגובה הוא מועט, ולכן, יש להם בחירה ורצון
- 18 מצומצמים מאוד. לעומת זאת אצל האדם העומק הפנימי הוא הרבה יותר גדול, וזה
- 19 מה שמתאר הרב כדוגמא באנושות שיש בה את היכולת ה'רחבה' להשפיע מתוך
- 20 מקומות של שכל ורגש ודמיון, ממש מתוך עניינים נפשיים.
- 21 כבר כאן נוצרת האפשרות שהרצון העולמי ירצה להתעלות, מתוך שהאנושות פועלת
- 22 בחירות ובחרת לא לעשות מה שהיה, אלא, להתחדש לעוף עם הדימונות למחוזות
- 23 חדשים, לעזוב לדוגמא את כדור הארץ בטיסה אל הירח.
- 24 הקשר המשמעותי בין החירות ובין הרצון של כל נברא לבטא את קיומו, מורה לנו
- 25 שעל עניינו של חג הפסח - על החירות עומדת הנקודה הכי משמעותית של בריאת
- 26 העולם. אם החירות יוצאת כאן אל הפועל היא מביאה את המימוש של תכלית
- 27 הבריאה - שיהיו נבראים בעלי רצון ותכונה המתאימה להם ולשם מה שנבראו עבורו.

- 1 [נזכיר שכל עוד אינם בוחרים בכך, הרי הם חלק ממה שברא אותם ולשם כך באה
2 [החירות]
- 3 הבעיה עם האנושות שהיא עדיין לא נמצאת במצב שלם מבחינה פנימית וכפי
4 שאמר הרב בתחילה ישנה אומה אחת שבה החירות חרותה באופן מלא. את הנקודה
5 הזו בה אנו מבררים בחג הפסח – את השלמות הישראלית הזו.
- 6 **עדיין אין חירות אמיתית בעולם, אין העולם גאול עדיין מכבלי העבדותיים,**
7 **אבל מדרגות מדרגות יש, עד כמה כל אישיות קונה לה בטוב נטייתה, במעשיה**
8 **ושאיפותיה, את בחירתה וחופשה העליון.**
- 9 האבסורד שמלמד אותנו הרב הוא שהחירות היא לעיתים ההפך ממה שרוב בני
10 האדם חושבים. נקח לדוגמא את התלמידים בבית הספר, אם נראה אחד שיושב כל
11 היום ולומד, מקפיד להגיע לכל השיעורים, מכין את שיעורי הבית ומקפיד על כל
12 הכללים, יראה לנו כ'שגרת'. ולעומתו הבורח מן השיעורים כדי לשחק בחצר או לטייל
13 באביב הפרחוני ולנשום מלא ראותיו מאוירה של ארץ ישראל – הוא יראה לנו הרבה
14 יותר חופשי וחירותי. יוצא שדווקא המרידה נראית לנו כמשהו שמרחיב את המעגל
15 ואת החירות ויוצא מהכלא השגרת.
- 16 טעות! החופש הוא דבר פנימי! וככל שכוחות החיים הפנימיים הם מפותחי במידות
17 טובות ישנה יותר חירות! במילים אחרות אישיות שתכיר את עצמה ולא תנסה
18 להתחקות אחר החברה, אחר האופנה, כזו שתהיה ישרה ומחוכמת בכך שמנסה
19 ללמוד תמיד מה נכון ואמיתי היא זו שתצליח להגדיל את החירות הפנימית שלה.
- 20 בכלל, התורה מלמדת אותנו את החיבור בין החיצוניות והפנימיות ואנו מדי שבוע
21 מסתכלים בקידוש של החיים על ידי הפעולות שהתורה מגדירה לנו. אבל, ישנם בה
22 עוד המון נושאים שקשורים ללימוד הפנימיות והמידות שהעבודה ותיקון מאפשר
23 להצמיח את החירות.
- 24 **בעמים הדבר יותר אופי, העמים במושגם הכללי הנם יותר כבולים בכבלי**
25 **ההכרח מאישים יחידים, והצירוף העבדותי של כל יחיד הולך ונעשה עול ברזל**
26 **בקיבוצים.**
- 27 החידוש האדיר שלנו הוא שאומה היא חירותית. עם ישראל גילו שאפשר לצאת
28 משיעבוד לחירות כאומה שזה הרבה יותר מסובך וקשה, שהנשמה הלאומית תהיה

- 1 חירותית. וממילא כשלאומה יש תכונה אדירה שכזו, לפרטים שנולדים ממנה ויוצאים
2 משורשה יש כח שכזה.
- 3 **ישראל נתנשאו לחירות ביציאת מצרים. זאת היא חירות עליונה, שחרור הרצון,**
4 **חופש האופי. והיא היא התכונה היותר עליונה, הראויה להיות מתממת את כל**
5 **העולם באור החירות העליון, שהוא צריך להיות הולך ונקנה, עד שבאה התכונה**
6 **העליונה מכל שאיפה שבחירות, שהיא היא המבוטאה בהעבדות האלהית של**
7 **ד' אלהי ישראל, עבדי הם אשר הוצאתי אתם מארץ מצרים, לא ימכרו ממכרת**
8 **עבד.**
- 9 כשעם ישראל יוצא לחירות הוא נכנס לעבדות עליונה של עבד לה' חיבור עם מקור
10 אורה עליונה שממלא את הכל בשפעת הטוב שבו. צריך להבין שככל שהעומק הוא
11 יותר גדול, ולהיות במדרגה של עבדי ה' זו תוספת אדירה של טהרה ואמונה, של ידע
12 אדיר בכל פרטי החיים, ולכן, העומק הפנימי הישראלי כאומה, עם רצון ועם מהות
13 הוא למעלה מכל בריה אחרת בעולם, אומה שמביאה בתוכה את התוכן הזה להביא
14 חופש לעולם.
- 15 כאומה אנו יושבים בליל הסדר ומעבירים מאב לבן את הסיפור של המהות שלנו –
16 שיצאנו ממצרים כי אנחנו מלאי תוכן פנימי – כך בונים אומה!
- 17 **המצה היא לחם עוני ולחם חירות. באותו הזמן שנגלה עלינו מלך מלכי המלכים**
18 **וגאלנו גאולת עולמים, נוצרה בנשמתנו תכונת החופש, חירות הרצון, המוכשר**
19 **לשעבוד מלכות שמים בצורתו האידיאלית. ורז עולם הוא שיש בסגולת המצה,**
20 **לתן כח חפשי בחירות הקודש.**
- 21 המודל שיש בכך שיצאו לחירות מתוך האנושיות ונכנסנו להיות עבדיו של הקב"ה
22 מתבטאת במצה שהיא מחברת את עוני ואת החירות. כשמתגלה עליך הקב"ה באופן
23 כל כך מהותי ואומר לך – צא! אתה תחכה שהבצק יתפח? אתה לוקח הכל ועף ואתה
24 רוצה רק להתדבק בעבודתו שהיא אתגרית מאוד.
- 25 המצה מלמדת אותנו שצריך לעבוד מאוד קשה כדי להיות במדרגה של עבד ה',
26 אבל, המדרגה הזו היא תכלית הכי כי יש בה כל כך הרבה עומק פנימי שנותן את
27 החירות האמיתית של החיים ואת הביטוי הכי נכון שלנו כעם ישראל.
- 28 **וכשהוא בא בפרק זה, שהנשמה הכללית והאישית שבה עוד הפעם להתחדש,**
29 **כל נקודה ונקודה מעצמיות חיה אין שיעור לערכה, החמץ עושה כח צביוני**

1 מיוחד, משולל כבר החופש הגמור, והאוכל חמץ בזה הפרק של התחדשות
2 נשמתו ונשמת כנסת ישראל נוטל הוא חיו מהעולם, הכרת תכרת הנפש ההוא.
3 והמצה היא נהמא דאסותא, רפואת הנשמה המשוחררת, חירות עליון, בגאולה
4 שלמה.

5 כח הריפוי של המצה הוא בהעצמתה של הנקודה העליונה הזו בזמן האביב,
6 שהמציאות כולה בכוחות של התחדשות. התחדשות היא עליה של כוחות החיים
7 וכשיש להם עומק עצום של חיבור עם החיים ועם הנקודה האלוקית שחפצה בה כעם
8 סגולתה.